

Висновки. Таким чином, проаналізувавши історичний аспект становлення і реформування середньої і вищої освіти Румунії помітно простежується зв'язок між загальним станом освіти та соціально-політичною і економічною ситуацією в країні. Можемо спостерігати, що ХХ століття є дуже важливим етапом, в ході якого були закладені основи для сучасної освіти та навчання, на рівні європейських стандартів. А входження Румунії в європейський освітній простір сприяло реалізації реформ Болонського процесу.

Література

1. Birzea, C. (1996). Educational Reform and Power Struggles in Romania. *European Journal of Education*, 31:1.
2. *Constitutia României* [Constitution of Romania], Retrieved from: <http://www.cdep.ro/pis/die/site.page?id=339&idl=2>
3. Institutul National de Statistică (INS) [National institute of statistics], (2010). *Anuarul Statistic al României* [Statistical yearbook of Romania]. Bucharest: INS.
4. *Lucian Blaga University of Sibiu (LBUS)*, (2004). *The Charter of Lucian Blaga University of Sibiu*. Retrieved from: http://international.ulbsibiu.ro/obj/documents/carta_ulbs_en.pdf
5. Nicolescu, L. and Korka, M. (2007). *Romania. The Rising Role and Relevance of Private Higher Education in Europe*. Wells, P.J., Sadlak, J., and Vlasceanu, L. (Eds.). Bucharest: UNESCO-CEPES, 2007; Cluj-Napoca: Presa Universitara Clujeana, 351 pp.
6. Sadlak, J. (1991). The Use and Abuse of the University: Higher Education in Romania 1860-1990. *Minerva*, 29(2)

УДК 37.013.43:168.592

Медведєва В.О.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка факультет психології аспірант кафедри педагогіки

КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ОСВІТА: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ В ПОГЛЯДАХ ЗАРУБІЖНИХ ДОСЛІДНИКІВ.

В статті розглянуто проблему становлення та розвитку культурологічної освіти в поглядах американських та європейських фахівців в сфері педагогіки та філософії, проаналізовано особливості та відмінності в розумінні понятійного апарату складових культурологічної освіти.

Ключові слова: освіта, культурологія, культурологічна освіта.

В статье рассмотрена проблема становления и развития культурологического образования во взглядах американских и европейских специалистов в области педагогики и философии, проанализированы особенности и различия в понимании понятийного аппарата составляющих культурологического образования.

Ключевые слова: образование, культурология, культурологическое образование.

The paper considers the problem of formation and development of cultural education in view of American and European experts in the field of education and philosophy, the peculiarities and differences in understanding the conceptual components of the apparatus of cultural education.

Keywords: education, cultural studies, cultural education.

Актуальність. Осмислення проблем освіти в широкому соціально-культурному контексті є одним із найважливіших завдань сьогодення. Сучасні вчені прагнуть досягнути загальнокультурний сенс масштабних процесів глобалізації,

розглянути проблему в культурно-історичному та соціокультурному ракурсах, знайти культурні альтернативи цьому явищу. В працях зарубіжних вчених, присвячених питанням освіти, окреслюються різні шляхи вирішення цих проблем. У представленій публікації розглянемо погляди педагогів-теоретиків (європейських Р.Джонсон, С.Хол, Р.Шведер, Р.Уильямс, Р.Хогарт, П.Уиллис, Д.Хебдидж, Т.Джефферсон, А. Макроби, Е.Томпсон, П.Гілрой, А.Гофрон, Б.Барц, Г.Томас, Й.Габерман, Г.Поллок, Ю.Крістева, Ф.Барц, З.Сардар, П.Дю Гей, С.Леш, Н.Зімфер, А.Грамскі, Ф.Боас, С.Аронович та американських Дж.Бенкс, Л.Уайт, В.Беннет, М.Бауман, А.Майлз, Д.Брітцман, К.Хоей) на проблему цілей і завдань культурологічної освіти. Американські педагоги приділяють велику увагу співвідношенню науки та навчального процесу, структурі знань і змісту освіти, інтеграції окремих її компонентів та визначенню дидактичних засад. Аналіз американських та європейських тенденцій культурологічного напрямку гуманітарної освіти доцільно використовувати у практиці культурологічного забезпечення вітчизняного навчального процесу. Проблема культурологічної освіти як такої, що спрямована на розвиток особистості, її людських якостей, культури почуттів та морально-духовного стану знаходиться в центрі уваги вітчизняних та зарубіжних учених. Тому питання співвідношення загальної та культурологічної складової в університетській підготовці спричинює необхідність вивчення світового досвіду та аналізу світових здобутків у культурологічному забезпеченні навчального процесу.

Мета даної роботи полягає в здійсненні аналізу культурологічного забезпечення навчального процесу в світовій практиці та конкретизується у наступних завданнях:

- розкрити тенденції культурологічної освіти в університетській світовій практиці;
- виявити особливості культурологічної освіти в зарубіжних вищих навчальних закладах.

В освітньому процесі проявляється соціалізація людини і наступність поколінь. У різних соціально-політичних умовах освіта визначається як стабілізуючий фактор між новими соціальними уявленнями та ідеалами попередніх поколінь, що втілилися в історичній традиції. Таким чином утримується процес відтворення і передачі історичного та соціального досвіду і одночасно закріплюються у свідомості молодого покоління нові політичні й економічні реалії, нові орієнтири суспільного і культурного розвитку. Слід зазначити, що змістовно процес освіти є не лише передаванням знань. Освіта – це відтворення, трансляція й освоєння в життєдіяльності нових поколінь особливо стійких конструктів культури. Сьогодні є очевидним, що система освіти, як соціальний інститут, пронизує усі сфери суспільства, охоплює усіх без винятку його членів, і від її стану залежить майбутнє як окремих країн і народів, так і всієї людської спільноти[1,6].

Характерною особливістю сьогодення є те, що художні цінності нібито наново усвідомлюються у своїй культурологічній значущості. Осмислення проблем теорії та історії культури з галузі професійної переходять у галузь масової педагогічної практики, поступово перетворюючись в одну з загальних функцій культури, в діяльність універсальну як за охопленням широких верств населення, так і за різноманітністю сфер мистецтва, що залучаються до виховання.

У структурі гуманітарної освіти значна роль належить дисциплінам, що презентують культуру та мистецтво. Діячі освіти традиційно вбачають у мистецтві майже панацею від багатьох соціальних проблем, спасіння сучасного суспільства, оскільки воно є важливим фактором духовного розвитку особистості. В основі цього процесу – нове розуміння соціальних функцій культури в умовах розвитку засобів масової інформації, на фоні кризи гуманістичних цінностей; посилення ролі цих функцій – у процесах соціальної інтеграції суспільства, збереження його фізичного та духовного середовища, відтворення достатнього рівня духовної активності, духовної енергії суспільства.

Серед традиційних напрямків гуманітарної освіти в навчальних закладах в останні 10-15 років з'являється новий вектор – культурологічний.

Культурологія – не тільки нова галузь знань, але і світоглядна дисципліна, що доповнює філософію, котра у ряді своїх сучасних напрямків сама починає спиратися на культурологічні дослідження. Сьогодні культурологія визнається як сучасна основа гуманітарних наук. Культурологія неоднорідна в епістемічному відношенні, оскільки культура й окремі явища її вивчаються в декількох наукових дисциплінах (наприклад, у філософії, соціології, етнографії, філології тощо).

Вперше використання самого терміна «культурологія» в науковому обігу, згідно Оксфордському словнику, відзначено в 1913 році, коли його вжив німецький вчений В.Оствальд, в подальшому його підтримав американський антрополог Л.А.Уайт в 1949 р. Саме з його ім'ям, у словнику М.Вебстера, культурологія визначається в спеціальному сенсі як методологія, в якій культура розглядається як самодостатній процес, а культурні риси - в якості незалежних факторів[3].

Пізніше термін був використаний Р.Хоггартом в 1964 році, який заснував в Бірмінгемі Центр сучасної культурології. З 1970-х років С.Холл, разом зі своїми колегами П. Уіллісом, Т. Джефферсоном і А.Макроббі, створили міжнародний інтелектуальний рух. Вчені в Сполученому Королівстві та Сполучених Штатах розробили кілька різних версій культурологічних досліджень. Британська версія культурологічних досліджень була розроблена в 1950-х і 1960-х років, в основному під впливом Р.Хоггарта, Е.П.Томпсоном і Р.Уільямсом, а потім і С.Холлом та іншими в Центрі сучасної культурології в університеті Бірмінгема. Так, Р.Джонсон розглядає проблеми вищої освіти в контексті глобалізації, С.Холл розглядає проблеми культури і молоді в умовах нових соціокультурних реалій, Р.Шведер – духовно-ціннісного розвитку особистості на фоні соціально-освітньої трансформації, Р.Уільямс – фундаментальних цінностей у механізмі забезпечення цілісності суспільства, Дж.Бенкс – досвіду американської традиції соціокультурного обґрунтування навчального плану тощо[4,6]. Серед важливих завдань, які ставляться перед освітою в нових соціокультурних умовах, особливу місію відводять гуманітарній підготовці.

У зарубіжній гуманітаристиці продовжується дискусія відносно обсягу меж предмету культурології, понятійного апарату, способів її вивчення, дослідницьких напрямів та проблемних аспектів. Безперечно, що культурологія, як автономна наукова дисципліна, інтегрована міждисциплінарна галузь знання, трактується не тільки як предметна сфера, а й значною мірою як проблемне поле смислів колективного людського існування. Л.Уайт вважав необхідним вичленити із традиційної культурної антропології, що досліджувала, в основному, культурні

розбіжності між народами, спеціальну науку – культурологію, що орієнтована на вивчення універсальних явищ культури, спільних для різних народів [4]. Проте в західній науці термін «культурологія» не закріпився, а проблема, що поставлена Л.Уайтом, вивчалась, в основному, філософами та філологами у руслі лінгвістичної філософії (структуралізм, постструктуралізм), прибічниками історичної антропології та соціологами, що сповідували структурний функціоналізм.

З появою навчальної дисципліни «культурологія» починає формуватися поняття «культурологічна освіта». Сьогодні вона перебуває в стадії становлення. З моменту своєї появи це поняття трактується широко, не обмежуючись лише вивченням дисципліни «культурологія».

У широкому сенсі культурологія нині трактується як комплексна гуманітарна наука, яка охоплює всю сукупність знань про культуру і містить в собі філософію культури, теорію культури, історію культури, культурну антропологію, соціологію культури, прикладну культурологію, історію культурологічних навчань.

У вузькому сенсі під культурологією розуміється загальна теорія культури, на основі якої розвиваються культурологічні дисципліни, які вивчають окремі форми культури, такі як мистецтво, наука, моральність, право та ін.

Багатомірність поняття «культурологічна освіта», як показує аналіз, має початок як у теорії, так і в педагогічній практиці.

Сьогодні ми, як ніколи, залежимо від культури, від рівня її розвитку, від доступності високої культури для молоді, від ступеня залучення культури до освітньо-виховного процесу. Концепція культурологічної освіти передбачає вивчення дисциплін, спрямованих на глибоке осягнення проблеми місця і ролі людини в історії світової цивілізації. Це, насамперед, такі предмети, як естетика, етика, історія світової культури. В сучасній освіті культурологія визначається як нова галузь знання, оскільки в ній найбільш повно виявляються принципи гуманізму, високої моральності і самоцінності кожної особистості. Дж.Бенкс відзначає, що культура, як сфера духовної життєдіяльності особистості, обумовлює зміст і ціль навчання і такий підхід дасть можливість відродити й упровадити вічні цінності, ефективніше впливати на загальний розвиток суспільства [4].

Трактування сутності і взаємозв'язків культурологічної освіти є принциповим питанням як для теорії, так і для практики. Один із провідних спеціалістів в галузі культурології С.Хол відзначає, що в теоретичному аспекті широке розуміння поняття «культурологічна освіта» – це результат традиції [6]. Ця ідея вносить в історичне пізнання уявлення про порядок, зв'язаність і послідовність історичного процесу, вбачаючи їх, насамперед у духовній сфері. Вона містить розуміння особливостей існування і розвитку людини в межах історії. Саме таке трактування культури і визначає розуміння «культурологічної освіти» сьогодні як сукупності моральної, естетичної, художньої освіти і виховання, що в цілому сприяють інтелектуально-емоційному розвитку особистості.

Завдання культурологічної освіти, на думку провідних сучасних філософів і педагогів, що займаються дослідженням цієї проблеми, визначаються наступними тенденціями:

- сприяти розумінню чужої культури, способу життя тощо;

- вивчати культуру з метою самоорганізації (прояв гуманітарного і соціокультурного підходів, коли суб'єкт соціального впливу як об'єкт розглядає самого себе);

- досліджувати культурні процеси з метою контрольованого впливу [4; 6].

Розширення культурологічної спрямованості навчання у вищих навчальних закладах - одна з основних рис освіти. Культурологічна підготовка сьогодні є невід'ємною складовою загально-гуманітарної освіти в університеті. Соціально-гуманітарна підготовка в університетах спрямована на індивідуальний розвиток особистості, важливість і необхідність вивчення різних культур [6]. В освітньому просторі існує безліч культурологічних моделей. Залежно від провідної ідеї розрізняють спектр підходів - модель національної школи, «пілотна» школа XXI ст., школа «діалогу культур» та ін. Метою культурологічної освіти вважається етичний розвиток особистості та формування «міжкультурної компетентності», яка трактується як позитивне ставлення до розмаїття культур, мов, звичаїв, поглядів у всіх галузях життя. Завдання культурологічної освіти визначаються як здатність до спілкування з культурою і в культурі; відтворення культури; самовідтворення в культурі [1]. Культурологічна підготовка у вищих навчальних закладах відбувається протягом усього навчання. На здійснення культурологічної підготовки спрямовані передусім загальноосвітні програми, мета яких полягає у подальшому духовному розвитку молоді, допомозі їй в орієнтації в суспільстві та адаптації до суспільних змін, ознайомленні з культурною спадщиною людства. Одним з основних завдань освіти на сучасному етапі зарубіжні вчені вважають виховання культури соціально відповідального рішення і вчинку, а, отже, активної творчої діяльності [6]. Постійно наголошується, що освіта, спираючись на національні особливості культури й досвід різних соціальних і національних груп, має розвивати у студентів, необхідне на сучасному етапі, глобальне мислення. А для того, з перших років навчання, вводяться курси етики, спрямованні на ознайомлення молоді з кращими зразками духовної спадщини людства, підготовку до самостійних роздумів над моральними проблемами, якими насичене особисте та професійне життя людини. Також в навчальних планах передбачаються курси мистецьких дисциплін (театральна практика, інструментальна практика, хорівий спів тощо) для студентів не лише філологічних та педагогічних факультетів, а й майбутніх фахівців з точних наук. Тобто художнє виховання вважається одним з головних чинників становлення та розвитку творчої, освіченої, культурної особистості. У вищих навчальних закладах в Європі велика увага приділяється вивченню літературних творів у структурі культурологічного знання, як потужного емоційно-образного джерела формування загальнолюдських цінностей.

Закономірно виникає необхідність відображення в навчальних планах і програмах таких напрямів педагогічної діяльності, як виховання у студентів зацікавленості й поваги до культур народів світу, розуміння загальнолюдського і специфічного в цих культурах, виховання поваги до глобальних, загальносвітових подій, розуміння їх характеру й наслідків для долі народів світу, визнання рівноправними різних поглядів на світові явища і події, розвиток навичок системного підходу до вивчення світових процесів. Дослідження Д.Брітцман, К.Хоей, Н.Зімфер, присвячені проблемам підготовки викладачів, здатних працювати у полікультурному

педагогічному середовищі, підкреслюють важливість етнографічних знань. На сучасному етапі в теорії та практиці полікультурної освіти намітилися певні підходи:

- вивчення здобутків світової культури та їх практичне використання;
- міжпредметний підхід до вивчення класики світової культури;
- визнання пріоритету гуманітарної культури та необхідності глибокого знання світової класики [1; 2; 6].

Як зазначає американський дослідник Ф.Боас, ці три вказані феномени є однаковою мірою досягненням людської цивілізації та суспільними процесами, які неможливо затримати, обмежити або відповідно скерувати [6]. Характерні особливості сучасного соціуму створюють ситуацію, згідно з якою у процесі світової освіти, в широкому розумінні, особливої уваги заслуговує багатокультурність як визначний чинник формування почуття свідомості молодого покоління [4; 6]. Саме цей соціальний чинник став провідним у розбудові культурологічного напрямку гуманітарної освіти в ідеї домінування моральної свідомості як головного орієнтира майбутнього.

Заслуговують на увагу погляди зарубіжних філософів та педагогів на проблему полікультурної, поліетнічної освіти як провідного соціального фактору сучасності, який певною мірою визначає доктрину культурологічної освіти. Міжкультурна освіта відповідальна за стан багатокультурного суспільства. Польський педагог А.Гофрон пише: «Освіта відповідальна за побудову більш солідарного світу. Вона має творити новий гуманізм, у якому домінуватиме етнічний компонент, а знання про культуру та духовні цінності різних цивілізацій і шанобливе ставлення до них посядуть належне місце як необхідна перевага глобалізації, яка не обмежиться лише суто технічними й господарськими аспектами. Усвідомлення спільноти долі є основною підставою будь-якої міжнародної співпраці»[1,с.107]. Проблеми культурологічної освіти перебувають у центрі теоретичного осмислення науковців, які концентруючись на нормативному аспекті, формулюють цілі багатокультурної освіти. Так, наприклад, Й.Габерман вважає, що це передусім:

- заперечення дискримінаційних підгруп;
- толерантність;
- підтримання диференційного підходу;
- охорона права на відмінність;
- відповідальність [1,с.106].

Ф.Барт, розглядаючи культурологію у світі постколоніальної теорії, як зміст і практику повсякденного життя, цілі формулює так:

- поважати представників інших культур і способи їхнього життя;
- навчитися толерантно ставитися до різних ситуацій, способів життя й буття;
- вивчати причини поведінки і дій представників інших культур;
- звертати увагу вихованців на неприпустимість приниження етнічних меншостей;
- показати, що, крім європейського та північноамериканського типу філософії, існують і інші;
- опрацьовувати безконфліктні норми поведінки, які служать запобіганню конфронтації;

- допомогти учням сприйняти певні елементи інших культур для власної системи мислення й мотивації [1,6].

В описовій формі ці цілі окреслює, мотивуючи багатокультурну освіту, Г.Томас, який стверджує, що «багатокультурна освіта потребує, крім розуміння чужої системи культурних координат, осмислення власної системи культурної орієнтації» [1,с.108]. Тому важливою метою полікультурної освіти вважається необхідність спонукати до зміцнення власної культурної ідентичності, формування національної самосвідомості. Таким чином, освіта в Європі та Америці - це «використання культурних надбань різного рівня диференціації і глибини» [1,с.110]. Аналіз літератури показав наявність різноваріантних векторів культурологічної освіти, що робить для нас проблему вибору орієнтиру відкритою.

Ознайомлення з культурами народів світу в навчальних курсах на Заході здійснюється за принципом послідовності: культура власного народу-культура національних меншин-культура сусідніх народів-культура колоній-культура інших народів світу, що відрізняється від принципу історизму, який спостерігається в вітчизняній практиці.

В надрах самого культурологічного знання активно проходить процес диференціації, що призвело до формування декількох підходів у розгляді проблем культурологічної освіти. Одні відстоюють необхідність синтезу культурологічних предметів та знань на основі одного визначеного підходу, інші – виступають за поєднання в культурології різних підходів, треті – вважають за можливе і навіть необхідне вибудувати курс як сукупність культурологічних практик – засобів розвитку ціннісної особистісної суб'єктивності [2].

Полікультурна освіта на Заході зорієнтована на вирішення завдань поліетнічного виховання. «Міжкультурна компетентність» є провідним соціально-освітнім орієнтиром і тлумачиться як позитивне ставлення до розмаїття культур, мов, звичаїв, поглядів в усіх галузях життя. Мета полікультурної освіти в американських університетах визначається як поглиблення й розширення розуміння студентами расово та етнічно неоднорідного суспільства, створення умов для запобігання виникненню конфліктів на міжнаціональному ґрунті [4]. У вітчизняному освітньому просторі мета полікультурної освіти визначається як формування культурологічного світовідчуття, виховання в студентів зацікавленості та поваги до культур народів світу, розуміння загальнолюдського й специфічного в цих культурах, уваги до глобальних, загальносвітових подій, розуміння їх характеру та наслідків для долі народів світу, розвиток навичок системного підходу до вивчення світових процесів, визнання різних поглядів на світові явища й події [1].

Таким чином, наукового обґрунтування структура культурологічної освіти поки ще не дістала. Сформувалися лише напрямки пошуків. Проблеми розвитку культурологічної освіти активно обговорюються у філософсько-педагогічних виданнях. У публікаціях зарубіжних педагогів (Р.Уільямса, П.Уілліса, П.Гілроя та інших) висвітлюються проблеми нових освітніх технологій, продуктивних методів викладання культурологічних курсів, авторські моделі їх розбудови в навчальних закладах різного типу. Спеціалісти вважають, що однією з прихованих причин кризи освіти є те, що образне представлення знань замінюється інформацією.[1; 2]

Культурологічний напрямок гуманітарної освіти запроваджується заради збереження та культивування гуманістичних цінностей і ідеалів у свідомості

прийдешніх поколінь. Цей процес, щоб бути ефективним, повинен являти собою синтез чуттєвого і раціонального, емоційного та інтелектуального рівнів засвоєння. Перетворення культурологічних курсів у інформаційно перевантажене, абстрактно-логічне знання, де не залишається місця рефлексії, призводить до розмивання, навіть знищення їх специфіки і безпорадності у вирішенні проблем духовного розвитку особистості.

Отже, ми можемо констатувати, що пошук методичних та методологічних підходів до розвитку культурологічної освіти є досить складним. Він передбачає використання усього наявного матеріалу в галузях морального, естетичного, художнього виховання, а також експериментальний пошук в таких умовах, що сприяють прояву індивідуальної творчості людини в реалізації принципів особистісне орієнтованого навчання.

У процесі розкриття проблеми культури в зарубіжних вищих навчальних закладах домінує зорієнтованість на етнографічний компонент, тобто, передусім, увага зосереджується на ознайомленні студентів зі звичаями, традиціями, віруваннями, ментальністю, народною художньою творчістю, фольклором, громадським побутом, матеріальною культурою. У вітчизняному освітньому просторі в представленні наук про культуру переважає філософсько-історичний підхід [1].

Таким чином зарубіжний досвід культурологічної підготовки відзначається більшою утилітарністю, а вітчизняний – більшою академічністю, логіка репрезентації світової культури відзначається в зарубіжній практиці пріоритетом етнографізму, у вітчизняній – послідовним історизмом.

Світові тенденції культурологічної освіти полягають у теоретичності та раціональності в репрезентації культурологічного знання в навчальному просторі, слідуванні принципам аксіологізму, антропоцентризму, персоніфікації, реалізованості концепції літературоцентризму культури, представлення мистецтвознавчого та художнього компонентів культури, репрезентації етнокультурної проблематики.

Протиріччя між активним впровадженням культурологічної освіти та недостатнім науковим обґрунтуванням деяких суттєвих аспектів цього процесу зумовлює актуальність подальшого дослідження окресленої проблеми.

Аналізуючи дану проблему ми дійшли висновку що, в сучасних умовах розвитку суспільства безперечним є визначення освіти як одного із пріоритетних чинників творення життєвого шляху людини і суспільства. Вона формує відношення людини до знання природних потенціалів, сприяє росту інтелектуального й науково-виробничого рівня особистості, суспільства та країни. Через те, що суспільство звертається до освіти не випадково, а завдяки необхідності, виявляється, що освіта в одному із своїх головних аспектів існування є не тільки соціальною необхідністю і цінністю, відмова від якої або недооцінка її унеможливорює подальше збереження, відтворення й розвиток соціальності, а й те, що прогрес суспільства його зростання ведуть до підвищення соціального статусу освіти.

Оскільки ми заявляли про розгляд тенденцій культурологічної освіти, можемо зазначити, що культурологічна освіта здійснює входження людини в цілісне буття культури. Особистість, у даному контексті, розглядається, як суб'єкт культури, що є не тільки її споживачем, але також носієм і творцем культурних цінностей. Досліджуючи завдання культурологічної освіти, необхідно поряд з іншими аспектами враховувати, на що вона покликана: сприяти інтеграції і гармонізації особистості в

національну та загальносвітову культуру; формування загальної культури особистості; створення умов для її культурного і соціального самовизначення; оволодіння особистістю сучасною загальною культурою.

Висновки. Згідно завдань нашого дослідження відзначаємо, що особливості культурологічної освіти полягають в реалізації її функції шляхом поєднання навчання й виховання з культурою, як системою базових цінностей, яка повинна служити мотивом теперішньої і майбутньої діяльності. Культурологічна освіта виступає як діяльність по залученню людини до культурного простору того суспільства, у якому вона живе, оскільки вона є каналом передачі знань і духовних цінностей, накопичених культурою народу, вона ж підтримує єдність і цілісність соціального досвіду й досвіду власної діяльності.

Отже, основною вимогою культурологічної освіти повинно стати формування такого світогляду, який би містив у собі єдине інтегроване знання, що в остаточному підсумку визначатиме культурний і професійний рівень людини, і найбільш відповідне інтересам глобального виживання.

Культурологічна спрямованість освіти має важливе значення не тільки для загальної освіти, а й у тому сенсі, що загалом всі науки, не тільки гуманітарні, а й природничі, повертаються до вивчення культури, такий підхід виявляється істотним і значущим, тому що без нього неможливо стати сучасною культурною людиною – тією, яка знає, працює, мислить і проявляє свою креативність.

Література.

- 1.Зюзіна Т. О. Компаративний аналіз проблеми визначення цілей і завдань гуманітарної культурологічної освіти / Т. О. Зюзіна// Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). - №4. - Бердянськ: БДПУ, 2006. - 224 с.
- 2.Ковальова Г.П. Культурологічні засади національного виховання в контексті глобалізації /Г.П.Ковальова// Збірник наукових праць(Культура України) - №32 - Харків: ХДАК, 2011. - 292с.
- 3.Cultural_studies[електроннийресурс]http://en.wikipedia.org/wiki/Cultural_studies, 200р.
4. Banks.J. Cultural Diversity and Education: Foundations, Curriculum and Teaching , 2001.- 180р.
5. Francis Mulhern, Culture and Society. Then and Now, New Left Review 55, Jan –Feb 2009. Retrieved January 16, 2009 <http://www.newleftreview.org/?view=2760>
6. Hall,Stuart. Cultural Studies and the Centre some problematic and problems. /Culture.Media,Languages/-№2 –Centre for contemporary cultural studies,1980.-298р.

УДК 378.14.034:246

Рашковська В.І.

РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет» доктор педагогічних наук, доцент

ДАВНЬОРУСЬКИЙ ІКОНОПИС В ЕКОЛОГІЧНІЙ ОСВІТІ ОСОБИСТОСТІ

У статті проаналізовано педагогічний потенціал давньоруського іконопису в екологічній освіті особистості.

Ключові слова: екологічна освіта, екологічне виховання, давньоруський іконопис, колористичні та композиційні прийоми живопису.

В статье проанализирован педагогический потенциал древнерусской иконописи в экологическом образовании личности.